

Projekt VITR – Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj Kako trajnostni so pilonovci?

Od druge polovice 20. stoletja je človek priča in soudeleženec vse večjega onesnaževanja in prekomernega izkoriščanja naravnih virov, ob globalizaciji družbe in medsebojni povezanosti držav pa tudi zagovornik bolj trajnostnega načina življenja. Tako se je izoblikoval koncept trajnostnega razvoja, ki poudarja celostno dojemanje življenja, njegovo nenehno spreminjanje, prilagajanje in iskanje ravnovesja. Opominja nas na neločljivo povezanost narave in človeka, poziva k oživitvi starih načinov življenja, ko je človek sobival v harmoniji sam s seboj, z drugimi živimi bitji in dobrinami, ki so mu bile dostopne.

Trajnostni razvoj se nanaša na kakovost življenja, kar se odraža v pravičnih družbah, trajnostnih prehranskih sistemih, odgovorni proizvodnji energije, njenem pravičnem dostopu in porabi, razvoju trajnostnih mest in skupnosti, spoštovanju življenja na Zemlji v njegovih različnih pojavnih oblikah, znanosti in izobraževanju kot nosilcema napredka pa daje moč in podržko, da nas vodita v bolj kvalitetno prihodnost. Interdisciplinarnost koncepta predstavlja težavo pri njegovi natančni opredelitvi, na splošno pa zajema okolje, družbo in gospodarstvo ter kliče po večji predanosti soustvarjanja boljšega jutri tako na individualni kot kolektivni ravni.

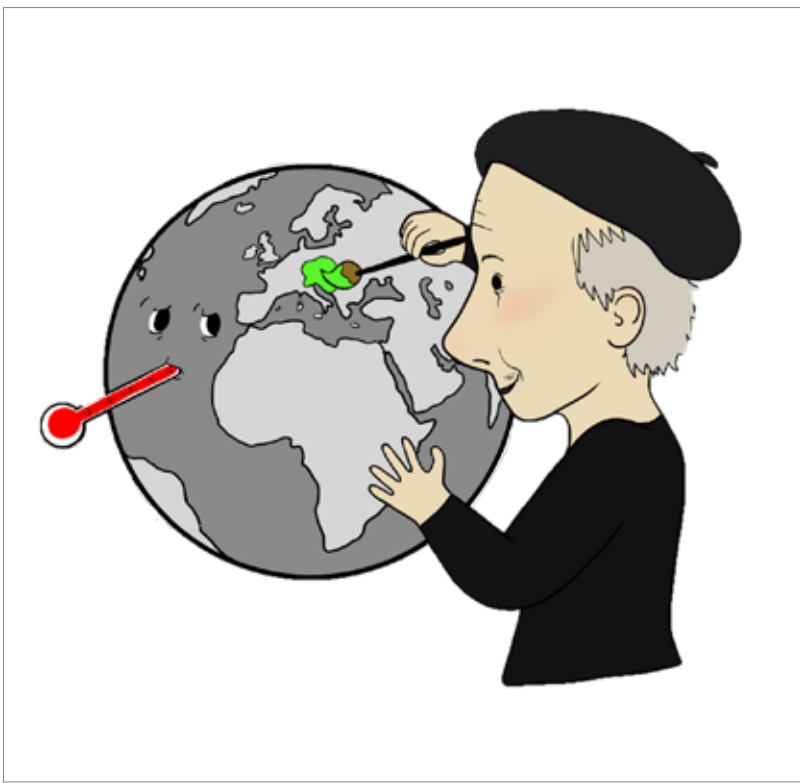
Koncept trajnostnega razvoja je najbolj celovito obravnavan v *Agendi 2030* (ZN, 2015), ki predstavlja zavezo vseh 193 držav članic Združenih narodov.

globalnih pobud na področju trajnostnega razvoja in okoljske politike. Izobraževanje kot pomembno gonilo razvoja poziva k vzpostavitvi bolj kohezivne in enakopravne družbe, če ga razumemo kot skupno odgovornost, vpeto v širši gospodarski, socialni, kulturni in politični kontekst in ne kot niz doseženih meril, kazalnikov in ciljev, zaradi katerih države tekmujejo med seboj; zato bi moral biti poudarek na tem, da se države učijo druga od druge z razumevanjem različnih sistemov, struktur, pravil in virov ter dejavnikov, ki so povzročili vzpostavitev različnih stvarnosti.

Vzgoja za trajnostni razvoj predstavlja globalno prizadevanje, katerega cilj je ozaveščati o vprašanih, povezanih s trajnostnim razvojem, in tako človeštvo usposobiti, da bo lahko

od osnovne do terciarne ravni, ter med drugim vključuje področja informacijske in medijske pismenosti; učenje učenja, poudarja ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in reševanje problemov, razvija večšine komuniciranja in sodelovanja, prožnosti in prilagodljivosti, vzgaja za medkulturnost, vodenje in sprejemanje odgovornosti idr. Tudi če si želimo hitrejši sistemski odziv, je treba poudariti, da je proces preobrazbe posameznika in družbe dolg in nikoli enostaven proces.

Potrpežljivo, vztrajno in predvsem celostno v luči teže, ki jo nosi trajnostni razvoj, smo delovali tudi na Srednji šoli Veno Pilon Ajdovščina. V okviru nacionalnega projekta VITR – *Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju*, ki se izvaja v šol. letu 2022/2023 in

izobraževanja, zato so vsi učitelji in vzgojitelji **elemente trajnostnih vsebin vnašali v pouk in obšolske dejavnosti**. Ob tem pa smo na šoli izvedli še druge pomembne dogodke in akcije, ki jih v nadaljevanju izpostavljamo:

- Izvedba projektnega dne **Danes za jutri**, kjer smo dijake prek aktivnih učnih oblik in metod del ozaveščali o ciljih *Agende 2030*. Učitelji, nekdanji pilonovci in drugi zunanji sodelavci smo prek izkustveno in življenjsko naravnanih delavnic poskrbeli za to, da so dijaki mnogokrat visoke ideale in abstraktne definicije, ki nam jih ponujajo mednarodni dokumenti, prenesli v svoj vsakdan ter jih osmišljali v okolju, ki ga sooblikujejo.

- Izvedba **medrazrednih izzivov** na temo trajnosti, ki jih je oblikoval in moderiral dijak Nejc Franko. Pripravil je 8 pobud, ki so učiteljem ponudile snov za oblikovanje tematsko obarvanih razrednih ur, dijake pa na zabaven način ozaveščale o pomenu trajnostnega razvoja, posledicah njihovih dejanj v njihovem domačem okolju in moči, ki jo kot posamezniki imajo pri gradnji skupne prihodnosti.
- Kotiček »**Trajnostna omara**«, namenjen izmenjevanju odrabljenih/odvečnih oblačil ter preseganju predsodkov, da je odrabljeno manjvredno.
- Nadaljevali smo tudi z izvedbo **okroglih miz**, na katerih smo z našimi nekdanjimi

dijaki razpravljali o različnih tematikah. V letošnjem letu smo se osredotočili na tematiko trajnostnega razvoja.

- Pripravili smo **vsleslovenski natečaj *Krasni rajski svet, kje si?***, na katerega smo povabili srednješolce in osnovnošolce, da skozi glasbo, fotografijo, likovno in literarno ustvarjanje razmišljajo o tematici trajnostnega razvoja. Skupaj je prišlo 157 del iz 15 slovenskih srednjih šol in ene osnovne šole.

Vzgoja in izobraževanje za vzdržni razvoj ni enoleten niti nekajleten projekt, je del vseživljenjskega učenja nazaj k naravi in sočloveku. Zato si ustvarjalci VITR-vsebin želimo predvsem, da učitelji in drugi strokovni delavci, ki dnevno delujejo med mladimi, pokažejo veliko mero proaktivnosti, samoiniciativnosti in motivacije po preseganju miselnosti projektnega delovanja in VITR-vsebine vnašajo v vse vidike šolskega in obšolskega življenja tudi v prihodnje. So namreč pomemben zgled mlademu človeku, ki se ob njihovih besedah in dejanjih brusi in oblikuje. Ob tem je ključno, da ohranjajo odprtost do ustvarjalnosti, pobud in tudi kritik, ki prihajajo s strani mladih. Le z roko ob roki nam lahko uspe ustvariti lepši in boljši jutrišnji dan.

Dr. Melita Lemut Bajec, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, zunanja sodelavka projekta VITR

V senčenju rekordno število dijakov

Na Srednji šoli Veno Pilon se je 6. junija odvila zaključna prireditev programa Senčenje na delovnem mestu. Z dogodkom smo se želeli zahvaliti vsem sodelujočim v programu, še posebej pa mentorjem in mentoricam, ki so v svoje ustanove sprejeli dijakke 3. letnikov Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina. V šolskem letu 2022/23 je bilo v program vključenih 53 dijakov gimnazijskega programa in smeri predšolske vzgoje. Večina dijakov je spoznala dva poklica. Skupno je bilo izvedenih 90 senčenj v 37 ustanovah, kjer je dijakke spremljalo 77 mentorjev.

Senčenje na delovnem mestu je program učenja, ki dijakom omogoča spoznavanje poklicev, ki jih zanimajo. Posamezniku ponuja neposreden vpogled v delo oziroma delovno okolje tako, da dijak spremlja izbranega strokovnjaka pri opravljanju dejavnosti znotraj delovnega časa. Ob tem dijak dobi primerno predstavo o posameznem poklicu in posledično pripomore k lažji poklicni usmeritvi oz. nadaljevanju študija.

V veliko čast nam pomeni odločitev raznih ustanov ter gospodarskih in negospodarskih družb za sodelovanje v programu, saj s to odločitvijo pomembno vplivajo na poklicno usmeritev

dijakov. Prav tako prispevajo k predstavitvi pomena kakovostnega in odgovornega dela na dijakovi bodoči poklicni in karierni poti. Pomemben člen med sodelujočimi subjekti v programu tvorijo mentorji v posamezni panogi oziroma poklicu, ki dijaku v enem dnevu

podrobno predstavijo delovni proces. Zahvaljujemo se tudi ravnatelju Srednje šole Veno Pilon Andreju Rutarju, ki je program omogočil, ter šolski svetovalni delavki Tini Vrčon za strokovno in pedagoško pomoč pri izvajanju programa.

Anja Bandelj

Poletna bralna akcija

Poletavci in najPoletavci

Lavričeva knjižnica Ajdovščina vabi, da se ponovno pridružite poletni bralni akciji Poletavci in NajPoletavci. Preživi poletje v družbi svojih najljubših knjig, revij in časopisov. Pridobi super nagrado in super navado: branje in majico.

Med poletnimi počitnicami izberi 30 dni in beri 30 minut na dan. Prebrano zapisuj v bralni seznam, odrasli pa naj s podpisom potrdijo, da si res bral(a). **Bralni seznam** lahko dobiš v vseh enotah Lavričeve knjižnice ali si ga natisneš s spletne strani **poletavci.si**. Vpiši svoje podatke na hrbtno stran seznama in ga najkasneje do

10. septembra oddaj v knjižnici, na naši spletni strani ali pošlji po pošti. Konec septembra te vabimo na zaključno prireditev, kjer boš prejel(a) majico ter sodeloval(a) v nagradnem žrebanju Poletavci, ki med poletjem osvojijo priznanje, lahko le-to jeseni v šoli po predhodnem dogovoru z mentorjem uveljavijo

kot eno prebrano knjigo za **Bralno značko**.

Najstnike, stare od 13. do 16. leta, vabimo, da se pridružijo **NajPoletavcem**. Vsak prebere tri obsežnejše knjige po lastnem izboru in prebrane knjige zabeleži v spletni obrazec na spletni strani najpoletavci.si.

Pol ure branja na dan, prežene dolgčas stran!

Ovčka Mili v vrtcu v Lokavcu

V okviru teme 'Da nam bo toplo' smo spoznali pravljico Mili. Ta je otroke takoj navdušila z glavno junakinjo ovčko Mili, ki je nesebično razdajala svojo volno prijateljem.

Pravljica nas je spodbudila k izpeljavi različnih dejavnosti. Povzpeli smo se v zaselek Kovači nad vasjo in si na kmetiji, čisto od blizu, ogledali ovce. Prijazni gospodarji so nam povedali, kako in zakaj lahko uporabimo ovčjo dlako. Peli smo pesem Ovčka in ob njej gibalo ponazarjali. Barvali smo puloverje in jih okrasili z vzorci s pomočjo žigov. Izdelovali smo ovčke iz das mase, ki so bile razstavljene na Ciciumetnijah.

Pripravili smo modno revijo,

na kateri smo v vlogi manekenov in manekenk predstavili volnena in druga oblačila. Obiskala nas je mama dveh dečkov, ki je prodajalka in se z nami igrala igro 'Trgovina z oblačili'. Otroci so se preizkusili v vlogi kupcev in prodajalcev ter spoznavali raznovrstna oblačila. Obenem so se učili uporabljati vljudnostne izraze. V revijah smo iskali sličice oblačil, jih razvrščali in lepili.

Že po prvem poslušanju pravljice so otroci izrazili željo, da bi pravljico zaigrali. Sprva so se otroci kar nekajkrat preizkusili v vlogi živali. Želja po nastopanju je bila tako velika, da smo se odločili za dodelavo igre s petjem pesmi in igranjem na male instrumente. Nekaj pesmi o živalih iz pravljice smo že poznali, nekaj

smo se jih naučili, o jazbecu pa smo si jo izmislili kar sami. Tako so dobili vloge prav vsi otroci. Velik interes otrok in vztrajnost sta nas pripeljala do zanimive igre o ovčki Mili. Nato pa se je porodila ideja, da bi jo zaigrali, ne le v vrtcu, pač pa tudi staršem. In tako smo zaigrali našo igro o ovčki Mili staršem na pomladanskem srečanju, kmalu zatem še starim staršem in nato prvošolcem na OŠ Lokavec. Vsi otroci so svoje vloge igrali z velikim veseljem, videti je bilo, da pa so navdušili tudi gledalce.

Ovčke Mili nismo še pozabili, saj nas je obogatila z različnimi spoznanji in prijetnimi izkušnjami. Zdaj pa že uživamo ob drugih pravljicah in doživljajih.

Renata in Erika, vzgojiteljici

13. Bit&Beat

V idiličnem Vipavskem Križu se je 16. junija, v okviru programa Mladinskega kulturnega centra Hiša mladih Ajdovščina in sodelovanju z JSKD Ajdovščina, odvijal celodnevni umetniški dogodek, na katerem je sodelovalo 20 mladih ustvarjalcev iz osnovnih in srednjih šol ter fakultet.

Eden izmed glavnih namenov likovnega ekstempora je mladim ponuditi možnost, da izpopolnijo svoje znanje o likovni umetnosti, da spoznajo, razumejo in začitijo, kaj umetnost je.

Jasmina Rojc, mag. slikarstva in mentorica letošnjega ekstempora je dejala, da se spoznavanje začne z likovno teorijo, torej z osnovnimi pojmi likovne umetnosti.

Letošnja glavna tema je **Polnost praznine**. Ustvarjalci so znotraj likovnega dela raziskovali razmerje med ospredjem in ozadjem, med glavnim motivom in okoljem, ki ga obdaja, med pozitivnim in negativnim prostorom, med polno materijo in praznino. Razstavljeni so slikarski izdelki, ki so po motivni in kompozicijski plati izredno pestri in različni. Ob pozornem opazovanju kažejo na likovno razmišljanje otrok in mladostnikov, njihovo osvojeno znanje in pisan otroški in mladostniški svet, ki ni obremenjen s problemi odraslih. Vsa likovna dela nam odpirajo vrata v domišljijo

in ustvarjalnost mladih. Slike, ki so sestavljene iz barv, črt, likov in oblik, nam sporočajo doživljanje vidnega na popolnoma svojstven, individualen način.

Udeleženci **13. ekstempora Bit&Beat** nam predstavljajo svoje enostavne in spontane likovne rešitve, ki so iskrene in zato nikoli dolgočasne. Predstavljajo nam življenje, polno barv. V slikah lahko vidimo rumeno, rdečo in modro, ki jim rečemo tudi primarne barve. Iz njih so učenci in dijaki ustvarili še nešteto drugih barv. Barva je poleg risbe eno najmočnejših likovnih sredstev.

Mladinski kulturni center Hiša mladih Ajdovščina se zahvaljuje Turističnemu društvu Vipavski Križ za dolgoletno sodelovanje in gostoljubje, ki nam ga omogočajo v okviru izvedbe dogodka.

Skupinsko razstavo si lahko ogledate v **Galeriji Vipavski Križ do 7. 7. 2023.**

Hiša mladih

Poletje s prijatelji mladine

Dragi otroci, lepo vabljeni v našo družbo! Pridružite se nam na zabavnih delavnicah, kjer ne bo manjkalo ustvarjanja, glasbe, plesa, pravljic, gibanja, raziskovanja, druženja in smeha. Družili se bomo v Ajdovščini, po ajdovskih vaseh in v Vipavi.

Delavnice za otroke po vaseh ajdovske občine:
Col: 12. in 13. julij 2023
Plače: 19. in 20. julij 2023
Planina: 26. in 27. julij 2023
Lokavec: 2. in 3. avgust 2023
Budanje: 9. in 10. avgust
Stomaž: 22. julij in 19. avgust

Prostori krajevnih domov 9.00-11.00.
V Hiši mladih bodo delavnice za otroke potekale v terminu 21.- 31. avgust 2023, od 9.30-11.30.
Hiša mladih Ajdovščina razpisuje počitniško varstvo za otroke od 1. do 4. razreda, med 7. in 16. uro, z možnostjo kosila. Več informacij in prijave na počitniško varstvo info@mc-hisamladih.si 041 945 392 | 05 368 93 83

Druženje mladih - Ko zase in za druge poskrbimo, se življenja skupaj veselimo

Delavnice so namenjene mladostnikom od 15. leta naprej.

Potekale bodo v sproščenem vzdušju, mladim pa bo ponujen prostor za odprt in iskren pogovor o odnosih, hobijih, šoli, prijateljih, socialnih omrežjih, zdravem načinu življenja, morebitnih skrbih in strahovih, ljubezni, odrasčanju ... Vodila jih bo izkušena mentorica in animatorka Urška Čuk. **Hiša mladih Ajdovščina 17.-21. Julij 2023, 9.00-11.00**
Za vse počitniške delavnice so zelo priporočene prijave, ki potekajo na naši spletni strani, pod zavihkom novice, ali pa s skeniranjem QR kode.

V našo družbo vabimo tudi nove prostovoljce, ki bi bili pripravljeni pomagati pri izvajanju počitniških aktivnosti za otroke. Prostovoljcu nudimo ustvarjalno in sproščeno delo, uresničitev lastnih interesov, želja in talentov ter izkušnjo, ki jo potrdimo tudi z uradnim potrdilom.